

Дело C-133/24

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда**

Дата на постъпване в Съда:

16 февруари 2024 г.

Запитваща юрисдикция:

Tribunal da Concorrência, Regulação e Supervisão (Португалия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

18 декември 2023 г.

Жалбоподатели:

CD Tondela — Futebol, SAD

Clube Desportivo Feirense — Futebol, SAD

Liga Portuguesa de Futebol Profissional (LPFP)

Académico de Viseu Futebol Clube, SAD

Os Belenenses — Sociedade Desportiva de Futebol, SAD

Moreirense Futebol Clube — Futebol, SAD

Marítimo da Madeira, Futebol, SAD

Vitória Sport Clube — Futebol, SAD

Futebol Clube do Porto, Futebol, SAD

Sporting Clube de Portugal — Futebol, SAD

Sport Lisboa e Benfica, Futebol, SAD

Associação Académica de Coimbra - Organismo Autónomo de Futebol, SDUQ, Lda

Отвѣтник:

Autoridade da Concorrência

Предмет на спора в главното производство

Спорът в главното производство се отнася до това да се установи дали споразумение, в което основните спортни дружества в португалската Първа и Втора професионална футболна лига се договарят да не сключват помежду си договори за професионални футболисти, които едностранно са прекратили трудовия си договор по причини, свързани с пандемията от COVID-19 или във връзка с каквито и да било извънредни решения, произтичащи от нея, по-специално от удължаването на спортния сезон, може да се квалифицира като споразумение за сдружение от предприятия, ограничаващо конкуренцията с оглед на неговата цел.

Преюдициални въпроси

„А) Представява ли споразумение, сключено по електронен път чрез платформите Zoom или Microsoft Teams на 7 април 2020 г. между всички спортни дружества на професионалния футбол от Първа лига, към което на следващия ден също по електронен път се присъединяват по-голямата част от спортните дружества на професионалния футбол от Втора лига на държава членка, все така със съгласието на сдружението, чиято цел в тази държава членка е да гарантира и регулира дейностите на професионалния футбол, в смисъл да не наемат помежду си професионални футболисти от тези лиги, които са прекратили едностранно трудовия си договор, позовавайки се на проблеми, възникнали в резултат на пандемията от COVID-19, или на каквито и да било извънредни решения, произтичащи от нея, по-специално удължаването на спортния сезон, при описаните в настоящото запитване обстоятелства спортно правило по смисъла на съдебната практика Месса-Medina (дело C-519/04 P, Месса-Medina (и Мајсен/Комисия, ЕС:С:2006:492)?

В) Може ли за целите на съдебната практика, изведена от решения от 19 февруари 2002 г., Wouters и др. (C-309/99, EU:С:2002:98, т. 97), и от 18 юли 2006 г., Месса-Medina и Мајсен/Комисия (C-519/04 P, EU:С:2006:492, т. 42), правило, произтичащо от споразумение, сключено по електронен път чрез платформите Zoom или Microsoft Teams на 7 април 2020 г. между всички спортни дружества на професионалния футбол от Първа лига, към което на следващия ден също по електронен път се присъединяват по-голямата част от спортните дружества на професионалния футбол от Втора лига на държава членка, все така със съгласието на сдружението, чиято цел в тази държава членка е да гарантира и регулира дейностите на професионалния футбол, в смисъл да не наемат помежду си професионални футболисти от тези лиги, които

са прекратили едностранно трудовия си договор, позовавайки се на проблеми, възникнали в резултат на пандемията от COVID-19, или на каквито и да било извънредни решения, произтичащи от нея, по-специално удължаването на спортния сезон, при описаните в настоящото запитване обстоятелства да се счита за пропорционално и подходящо и следователно в светлината на разпоредбата на член 165 ДФЕС съвместимо с член 101, параграф 1 ДФЕС?

С) Допуска ли член 101, параграф 1 от ДФЕС тълкуване, според което споразумение, сключено по електронен път чрез платформите Zoom или Microsoft Teams на 7 април 2020 г. между всички спортни дружества на професионалния футбол от Първа лига, към което на следващия ден също по електронен път се присъединяват по-голямата част от спортните дружества на професионалния футбол от Втора лига на държава членка, все така със съгласието на сдружението, чиято цел в тази държава членка е да гарантира и регулира дейностите на професионалния футбол, в смисъл да не наемат помежду си професионални футболисти от тези лиги, които са прекратили едностранно трудовия си договор, позовавайки се на проблеми, възникнали в резултат на пандемията от COVID-19, или на каквито и да било извънредни решения, произтичащи от нея, по-специално удължаването на спортния сезон, може да се квалифицира като ограничаване на конкуренцията с оглед на целта, тъй като показва достатъчна степен на вредност за конкуренцията?“

Релевантни разпоредби от правото на Съюза и практика на Съда

- ДФЕС: член 101, параграф 1 и член 165;
- Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора (ОВ L 1, 2003 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167): член 3;
- Заключение на генералния адвокат A. Rantos по дело European Superleague Company S.L./ UEFA и FIFA, C-333/21, EU:C:2023:153, т. 62;
- Решение от 25 март 2021 г., Sun Pharmaceutical Industries и Ranbaxy (UK)/Комисия, C-586/16 P, непубликувано, EU:C:2021:241, т. 86;
- Решение от 25 април 2013 г., Asociatia Acsept, C-81/12, EU:C:2013:275, т. 45;
- Решение от 16 март 2010 г., Olympique Lyonnais, C-25/08, EU:C:2010:143, т. 40;

- Решение от 18 юли 2006 г., Месса-Medina и Мајсен/Комисия, C-519/04 P, EU:C:2006:492;
- Решение от 19 февруари 2002 г., Wouters и др., C-309/99, EU:C:2002:98, т. 97;
- Решение от 15 декември 1995 г., Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, т. 106 и 110.
- Решение от 12 декември 1974 г., Walrave и Koch, 36/74, EU:C:1974:140, т. 8
- Решение на Общия съд от 16 декември 2020 г., International Skating Union/Комисия, T-93/18, EU:T:2020:610, т. 109

Релевантни разпоредби от националното право

1. Правила в областта на практиките, ограничавщи конкуренцията

- 1 Lei n.º 19/2012, de 8 de maio, que aprova o novo regime jurídico da concorrência (DR n.º 89/2012, Série I de 8 de maio de 2012) (Закон № 19/2012 от 8 май 2012 г. за одобряване на новата правна рамка за конкуренцията (DR, бр. 89/2012, серия I от 8 май 2012 г.): член 9, параграф 1, буква с)

2. Правила, приложими към регистрацията и използването на професионални футболисти и трудовите правоотношения между клубовете и играчите

- 2 Lei n.º 54/2017, de 14 de julho, que estabelece o regime jurídico do contrato de trabalho do praticante desportivo, do contrato de formação desportiva e do contrato de representação ou intermediação (DR n.º 135/2017, Série I de 14 de julho de 2017) (Закон № 54/2017 от 14 юли 2017 г. за установяване на правната рамка за трудовия договор на практикуващите спортисти, за договора за спортно обучение и за договора за представителство или посредничество (DR, бр. 135/2017, серия I от 14 юли 2017 г., наричан по-нататък „Закон 54/2017“): член 3, параграфи 1 и 2, член 9, член 23 и член 26, параграфи 1 и 2
- 3 Regulamento das Competições organizadas pela Liga Portugal adotado ao abrigo do n.º 1 do artigo 29.º do Regime Jurídico das Federações Desportivas, aprovado pelo Decreto-Lei n.º 248-B/2008 (Правилник за състезанията, организирани от Португалската лига, приет съгласно член 29, параграф 1 от Правния режим за спортните федерации, одобрен с Декрет-закон № 248-B/2008 (наричан по-нататък „RC“): член 74, член 76, параграф 5, член 79, параграф 6 и параграфи 2, 3 и 8 от приложение II

- 4 Колективен трудов договор между Португалската професионална футболна лига (наричана по-нататък „LPFP“) и Съюза на професионалните футболисти (наричан по-нататък „SJPF“) (наричан по-нататък „КТД“): член 4, член 7-А, член 10, член 31, член 39, член 46, параграфи 1 и 3

3. Извънредни мерки с оглед на пандемията

- 5 Decreto-Lei n.º 10-G/2020, de 26 de março (DR n.º 61/2020, 1.º Suplemento, Série I de 26 de março de 2020) (Декрет-закон № 10-G/2020 от 26 март 2020 г. (DR, бр.61/2020, 1-ва притурка, серия I от 26 март 2020 г.) за въвеждане на извънредна и временна мярка за закриване на работните места в контекста на пандемията от COVID-19: член 6
- 6 Decreto-Lei n.º 18-A/2020, de 23 de abril (DR n.º 80/2020, 1.º Suplemento, Série I de 23 de abril de 2020, que estabeleceu as medidas excecionais e temporárias na área do desporto, no âmbito da pandemia da doença COVID-19 (Законодателен декрет № 18-A/2020 от 23 април 2020 г. (DR, бр. 80/2020, първа притурка, серия I от 23 април 2020 г. за определяне на извънредни и временни мерки в областта на спорта в контекста на пандемията от COVID-19).
- 7 Resolução do Conselho de Ministros n.º 33-C/2020, de 30 de abril (DR n.º 85/2020, 3.º Suplemento, Série I de 30 de abril de 2020), que estabeleceu uma estratégia de levantamento de medidas de confinamento no âmbito do combate à pandemia da doença COVID-19 (Решение на Министерския съвет № 33-C/2020 от 30 април 2020 г., DR, бр. 85/2020, трета притурка, серия I от 30 април 2020 година за установяване на стратегия за отмяна на мерки на карантина за борба с пандемията от COVID-19

Кратко представяне на фактите и главното производство

1. Контекст

- 8 LPFP е частноправно сдружение с нестопанска цел, чиято цел е да гарантира и регулира дейностите на професионалния футбол в Португалия, като клубовете или спортните дружества са негови редови членове. LPFP организира три професионални футболни състезания за мъже, а именно Първа лига, Втора лига и Купа на лигата.
- 9 През сезон 2019/2020 г. в Първа лига участват 18 отбора, а във Втора лига — 13 отбора.
- 10 През това време, на 30 януари 2020 г., СЗО обявява епидемията от коронавирус за извънредна ситуация за общественото здраве в световен мащаб, а на 11 март 2020 г. обявява COVID-19 за пандемия.

- 11 На 12 март 2020 г. португалското правителство обявява няколко мерки за ограничаване на риска от разпространение на вируса. Поради влошаването на епидемичната обстановка е обявено извънредно положение, което последователно е продължено до 2 май 2020 г.
- 12 Що се отнася до прилагането на правилата за конкуренция по време на здравната криза, Европейската мрежа по конкуренция излиза със съвместна декларация, в която признава евентуалната необходимост от сътрудничество между предприятията.
- 13 На 12 март 2020 г. LPFP взема решение и обявява безсрочното спиране на националните шампионати от Първа и Втора лига в момент когато остават 10 мача за изиграване.
- 14 На европейско равнище Federação Internacional de Futebol (FIFA) създава работна група, за да отговори на регулаторните въпроси, предизвикани от пандемията и въздействието ѝ върху *Regulation on the Status and Transfer of Players* (наричан по-нататък „RSTP“)¹. Тази работна група изработва документа „COVID-19 Football Regulatory Issues“, който влиза в сила на 7 април 2020 г., в който FIFA изразява основните си опасения в това отношение².
- 15 През май 2020 г. FIFA обявява новите дати за трансфер за сезон 2020/2021 г. В случая с Португалия първият период за трансфер продължава от 3 август до 6 октомври 2020 г., а вторият период започва на 4 януари и приключва на 1 февруари 2021 г.
- 16 На 21 март 2020 г. LPFP и SJPF създават Комисия за мониторинг на COVID-19 и започват преговори за гарантиране на устойчивост на условията в спортно и финансово отношение.
- 17 На 7 април 2020 г. състоянието на преговорите между LPFP и SJPF е отразено в състояние на LPFP, в което се отбелязва по-специално, че според прогнозите загубата на приходи представлява спад от 60 % в сравнение с приходите за сезон 2018/19 и, че LPFP е представила предложения, предназначени да бъдат незабавно отразени в КТД. От тези предложения SJPF приема по-конкретно: а) удължаването на трудовите договори до края на сезона, като се има предвид срокът им до последния официален мач за 2019/2020 г.; б) удължаването на договорите за наемане и предоставяне в заем до края на сезона, като се има предвид срокът им до последния официален мач за 2019/2020 г.; в) съгласява се, че нито една от тези мерки не

¹ RSTP установява общи и задължителни правила относно статута на играчите, правото им да участват в организирания футбол и трансфера им между клубове, членуващи в различни сдружения.

² Запитващата юрисдикция се позовава конкретно на информацията, съдържаща се на страници 3—7 и на страница 9 от този документ.

представлява основателна причина за прекратяване на спортния трудов договор. SJPF изразява несъгласие по финансови въпроси, по-специално по отношение на споразуменията за намаляване на заплатите на играчите.

- 18 Тъй като тази част от споразумението със SJFP е не е била възможна, клубовете успяват да се възползват от специалните мерки, предложени от правителството, по-конкретно съкращения или подобни мерки, и са могли свободно да преговарят със своите играчи.
- 19 На 7 април 2020 г. LPFP и спортните дружества са били запознати с решенията, предложени на международно равнище относно удължаването на срока на договорите с играчите за сезон 2019/2020 г. и датите на периодите на регистрация.
- 20 На национално равнище обаче не било сигурно дали спортният сезон ще продължи и ако продължи, дали ще продължи след 30 юни 2020 г., нито какви ще бъдат конкретните последици от евентуалното удължаване на спортния сезон за действащите трудови договори, по-специално изтичащите на 30 юни 2020 г., и какво ще се случи с периодите за регистрация на играчите за сезон 2020/2021 г.
- 21 С оглед на невъзможността за постигане на консенсус между LPFP и SJFP по финансовите въпроси в контекста на трудовите договори в спорта, считано от 7 април 2020 г. спортните дружества предлагат или насърчават преките контакти с играчите с цел намиране на решение за тези въпроси. По-голямата част от спортните дружества и техните играчи са подписали споразумения за намаляване на заплатите с възстановяване на съответната част след изпълнение на определени условия, а именно възобновяването на състезанията.
- 22 Постановление на Министерския съвет № 33-С/2020 на свой ред предвижда, че считано от 30/31 май 2020 г. състезанията от Liga NOS и Купата на Португалия ще бъдат възобновени без публика на стадиона.
- 23 На 4 май 2020 г. LPFP, SJPF и Националното сдружение на треньорите по футбол подписват Меморандум за разбирателство относно продължителността на спортните договори и задължения.
- 24 В меморандума се посочва: (i) че края на спортния сезон 2019/2020 г. ще настъпи в деня след последния официален мач от състезанията от този сезон; (ii) че спортните и обучителни трудови договори, сключени между участващите ключове от Liga NOS и треньори и играчи, изтичащи през текущия спортен сезон, се считат за автоматично продължени до приключване на сезона; (iii) че същият се прилага по отношение на договорите за временно предоставяне в заем и за съответните спортни задължения. Условието на този меморандум са въведени в преходна разпоредба на КТД, член 7-А, под заглавие „Последици от промените в

състезателния календар с оглед на COVID-19 върху спортните трудови правоотношения“.

- 25 На 18 юни 2020 г. FFPF изменя Официално известие № 1 за сезон 2019/2020 г., като определя, че спортният сезон 2019/2020 г. започва на 1 юли 2019 г. и приключва на 2 август 2020 г.
- 26 Предложението на FIFA за гъвкавост на периодите на регистрация на играчите (което влиза в сила едва на 25 юни 2020 г.), за да се даде възможност за допълнителна заетост на играчите в контекста на пандемията, не е включено от LPFP в националните разпоредби.

2. Въздействие на пандемията върху професионалния футбол

- 27 На 7 април 2020 г. спортните дружества оценяват загубата на незабавни резервни приходи на 310 милиона евро, което представлява спад с 60 % в сравнение с оперативните приходи за сезон 2018/2019 г.
- 28 На трансферния пазар, в петте основни европейски лиги (английска, испанска, френска, италианска и германска), в периода на пандемията през 2020 г. е имало 28 % обезценяване на стойността на съставите. Към момента на настъпване на фактите националните и международните спортни дружества не са проявявали голямо желание да подписват договори с нови играчи, като настъпва спад на наеманията.
- 29 LPFP предвижда два сценария за последиците от пандемията: сценарий 1, който съответства на невъзможността да се проведат 10-те оставащи мача; сценарий 2, който съответства на провеждането на 10-те оставащи мача при закрити врата.
- 30 Изчислено е, че съвкупните приходи на спортните дружества за сезон 2019/2020 г. биха могли да намалееят с 37 % в сравнение със сезон 2018/2019 г. (сценарий 1) и с 15 % в сравнение със сезон 2018/2019 г. (сценарий 2). Очаква се невъзстановим спад на приходите от телевизионни права, както и значителен спад на приходите от спонсорство, членски внос и билети, мърчандайзинг и спортни залози. Що се отнася до сумите, свързани с трансфери на играчи, при сценарий 1 се очаква спад от 65 %, а при сценарий 2 — спад от 28 %.
- 31 През април, май и юни 2020 г. неуточнен брой спортни дружества прибегват до намаляване на заплатите с около 40 % или 50 % и до процедури по съкращения.
- 32 Загубата на играч поради едностранно прекратяване на трудовия му договор, във връзка с проблеми, причинени от COVID-19, непосредствено предизвиква затруднения при намирането на равностоен заместник и финансови възможности за наемането му, има голямо финансово отражение

върху формирането на състава и предполага загуба на финансови приходи от евентуален трансфер на освободения играч.

3. Споразумение от 7 април 2020 г.

- 33 На 7 април 2020 г. спортните дружества от Първа лига и LPFP провеждат предварително уговорена среща по интернет, за да обсъдят последиците от пандемията върху професионалния футбол. Спортните дружества се представляват на най-високо равнище, като LPFP изготвя и съхранява списък на присъстващите на тази среща.
- 34 Участниците обсъдиха последиците от пандемията върху трудовите договори в областта на спорта, чието изтичане или влизане в сила е предвидено за първоначалните определени дати за края на спортния сезон 2019/20 г. или за началото на спортния сезон 2020/21 г., като се вземе предвид спирането на състезанията.
- 35 Към 7 април 2020 г. от общо 1453 регистрирани трудови договора в сила са били 514 трудови договора с предвиден краен срок 30 юни 2020 г.
- 36 Сред всички присъстващи е уговорено, че нито едно спортно дружество, участващо в Първа лига през сезон 2019/2020 г., няма да наеме играч, който едностранно е прекратил трудовия си договор, позовавайки се на проблеми, възникнали в резултат на пандемията от COVID-19, или на каквито и да било извънредни решения, произтичащи от нея, по-специално удължаването на спортния сезон.
- 37 На 8 април 2020 г. се провежда нова среща с председателя на LPFP, по време на която някои от спортните дружества във Втора лига за сезон 2019/2020 г., също представлявани на най-високо равнище, изразяват същите опасения като изразените предишния ден от клубовете в Първа лига, които се придържат към договореното на срещата на 7 април 2020 г.
- 38 Споразумението има за цел да защити:
 - a) положението на играчите, чиито спортни трудови договори или договори за наемане изтичат през настоящия спортен сезон, като ги задължава да останат обвързани с договорите си до изтичане на удължаването на сезона, като се вземе предвид възможността за удължаване на спортния сезон;
 - b) необходимостта от постигане на споразумения с играчите за намаляване и/или разсрочване на изплащането на възнагражденията, като играчите се задължават да приемат тези компромиси и се предотврати възможността спортните дружества, чийто финансови способности за намалели или ще намалеят, да не могат да изплащат възнагражденията на своите играчи, които могат да откажат участие в мачовете при евентуалното им възобновяване, или да прекратяват

- договорите с основателна причина поради липса на плащане, или че спортните дружества ще трябва да прибегват до извънредни едностранни мерки като съкращения, особено под формата на спиране на трудовите договори, като всички тези хипотетични положения биха намалили качеството на конкуренцията и в крайна сметка биха причинили икономически щети на целия сектор;
- с) да се предотврати възможността играчите да се позовават на основателна причина за прекратяване на договорите си, като, за да се освободят от задълженията си, твърдят, че не са налице условия за работа поради COVID-19, като бъдат задължени да останат обвързани с договорите си.
- 39 LPFP има интерес от споразумението не само защото е субектът, който управлява футболните състезания в Португалия и отговаря за гарантиране на принципите на запазване на стабилността и целостта на състезанията и на добрата устойчивост и икономическа и финансова жизнеспособност на свързаните с тях спортни дружества, но и доколкото приходите ѝ идват от постъпления от спортни дружества и спонсори.
- 40 Въпреки че участниците в него са били наясно с ограничителния му характер по отношение на конкуренцията, споразумението е имало за цел да запази стабилността на съставите, целостта и качеството на състезанията и платежоспособността на сектора не само в краткосрочен, но и в средно и дългосрочен план, както и да осигури нормална спортна конкуренция между клубовете.
- 41 Споразумението, сключено между спортните дружества от Първа и Втора лига, с участието на LPFP, не е било предмет на колективно договаряне между тях и SJFP, а именно в контекста на промените, които трябва да бъдат включени в КТД в резултат на пандемията от COVID-19.
- 42 Споразумението започва да се изпълнява на 7 април 2020 г. Поради разпоредените от Органа за защита на конкуренцията обезпечителни мерки, които определят по-специално спиране на въпросната практика за срок от 90 дни, споразумението е прекратено окончателно на 2 юни 2020 г.
- 1) *Засегнати играчи и положение на жалбоподателите на съответния пазар***
- 43 Споразумението обхваща професионалните футболисти от мъжкия футбол, които имат действащ спортен трудов договор в Португалия със спортно дружество от Първа или Втора лига, които могат да прекратят договора си по своя инициатива, позовавайки се на проблеми, причинени от пандемията от COVID-19, и които поради това могат да останат без действащ договор в периода от 7 април до 2 юни 2020 г.

- 44 Спортните дружества, присъствали на срещите на 7 и 8 април 2020 г., са всички клубове от Първа лига и почти всички клубове от Втора лига за сезон 2019/2020 г.
- 45 Наемането на играчи с действащи договори се използва главно от основните клубове в Първа лига. Наемането на играчи без действащ договор е по-привлекателно за по-малките клубове, тъй като не е свързано с изплащане на обезщетение на предишния клуб.
- 46 Около 90 % от трансферите на играчи в Първа и Втора лига се осъществява през летния трансферен прозорец. Това се случва през 2019 г. и 2020 г., като през последната година, поради удължаването на спортния сезон поради пандемията, летният прозорец включва най-малко и месец октомври.

2) Вреди, причинени от споразумението на професионалните футболисти

- 47 В резултат на споразумението футболист, прекратил договора си в периода между 7 април и 2 юни 2020 г., е можел да си намери клуб работодател само извън територията на Португалия или клуб, участващ в състезание от по-нисък ранг от двете основни професионални футболни лиги в Португалия.
- 48 Непосредствен резултат от въпросното споразумение е намаляването на броя на възможностите, с които разполагат обхванатите играчи по отношение на клубовете работодатели, като има вероятност и да се увеличи несигурността по отношение на възможността за намиране на клуб работодател, отговарящ на очакванията на играчите, ако те са свързани с вътрешния пазар на Първа или Втора лига.
- 49 Посоченото споразумение е можело също така и да: (i) увеличи усилиято, свързано с търсенето на клуб; (ii) да намали равнището на възнагражденията, предлагани от клуба, с който играчът е подписал договор, поради намаляване на кръга от заинтересовани клубове; (iii) намаляване на очакванията на играча по отношение на условията за напредък или видимост; (iv) ако играчът иска да остане в Португалия, споразумението може да намали благосъстоянието на играча, тъй като може да означава принудително преместване в друга държава, и (v) да увеличи капацитета за преговори между националните спортни дружества, по-специално като се накара играчът да приеме условия във връзка с възнаграждението и извън възнаграждението, които са по-неблагоприятни от тези, които би приел при липса на споразумение.
- 50 Споразумението вероятно е включвало и пътувания на играчи в чужбина, въпреки че нито един от засегнатите от него играчи не е подписал договор с чуждестранен клуб.

3) *Предимства на споразумението*

- 51 Въпросното споразумение позволява в повечето случаи да се запазят съставите и да се насърчи възобновяването на състезанията, като по този начин не се застрашава крайният резултат и не се компрометира зрелищността на мача.

Основни доводи на страните в главното производство

- 52 Жалбоподателите оспорват обстоятелството, че разглежданият случай попада в обхвата на член 9 от Закона за конкуренцията и член 101 ДФЕС, като считат, че Органът за защита на конкуренцията е допуснал грешка било като е квалифицирал постигнатото на 7 и 8 април 2020 г. съгласие като „споразумение“ за целите на конкурентното право, било като е разгледал положението като ограничение с оглед на целта, без да докаже достатъчна степен на вредност на разглежданото поведение, още повече че липсва достатъчно консолидиран опит, за да се направи заключение в тази насока.

Кратко изложение на мотивите за преюдициалното запитване

- 53 Запитващата юрисдикция иска да се установи дали описаното по-горе споразумение противоречи на член 101 ДФЕС, като се има предвид разпоредбата на член 165 ДФЕС, както и дали това споразумение може да се квалифицира като ограничение с ограничение с оглед на целта.
- 54 Тъй като член 101 ДФЕС се прилага за практики, „които биха могли да засегнат търговията между държавите членки“, и при положение че критерият за засягане на търговията между държавите членки е изпълнен, запитващата юрисдикция трябва да приложи европейското право в областта на конкуренцията наред с националното право поради директния ефект на член 101 ДФЕС и член 3 от Регламент (ЕО) № 1/2003.
- 55 Освен това съгласно постоянната практика на Съда, тъй като спортът представлява икономическа дейност, той е включен в икономическото право на Съюза, въпреки специфичния си характер, което означава, че анализът не може да бъде само абстрактен, а трябва да отчита правния и фактическия контекст на въпросното поведение.
- 56 Освен това от точка 40 от Решение от 16 март 2010 г., *Olympique Lyonnais*, C-325/08, може да се направи извод, че специфичните характеристики на спорта и неговата основна социална и възпитателна функция, към които препраща член 165 ДФЕС, са от значение за евентуалното обективно оправдаване на ограниченията на конкуренцията.
- 57 Споразумението между жалбоподателите обхваща всички спортни дружества от Първа лига и повечето от спортните дружества от Втора лига,

така че става въпрос за пазар, обхващащ цялата територия на държава членка по смисъла на Решение *Vereeniging van Cementhandelaren*/Комисия, и следователно член 101 ДФЕС се прилага в абстрактен план. Следва също така да се отбележи, че пазарът за наемане на професионални футболисти в мъжкия футбол има силно международен характер.

- 58 Съгласуваната практика между работодатели за ненаемане на работници помежду си, известни като *no poach agreement* (споразумения за ненаемане на работници), се състои в сключване на хоризонтални споразумения между предприятия, с които те взаимно се задължават да не отправят спонтанни предложения или да не наемат работници на други предприятия.
- 59 Този вид споразумения могат да възникнат във всеки сектор на икономическа дейност и по принцип попадат в обхвата на конкурентното право, доколкото ограничават индивидуалната свобода на предприятията по отношение на начина, по който определят стратегическите си търговски условия, включително наемането на човешки ресурси.
- 60 В абстрактен план споразуменията за ненаемане имат последици за пазара на труда, тъй като предполагат намаляване на силата на работниците за водене на преговори, поради това, че смекчават или отменят външните фактори, които биха могли да се намесят във въпросното правоотношение.
- 61 Това може да доведе до намаляване на заплатите, лишаване от трудова мобилност, ограничаване на възможността за получаване на по-благоприятни условия за работника и, като цяло, води до нарушаване, ограничаване или възпрепятстване на свободната конкуренция на трудовия пазар.
- 62 Запитващата юрисдикция уточнява, че не ѝ е известно Европейската комисия да е приела решения относно споразуменията за ненаемане за целите на прилагането на член 101 ДФЕС.
- 63 Въпреки че Комисията издава известието „Насоки относно приложимостта на член 101 от Договора за функционирането на Европейския съюз по отношение на споразуменията за хоризонтално сътрудничество“, остава факт, че макар да разглежда въпроса за картелите на купувачите от гледна точка на ограничаването на конкуренцията с оглед на целта точка 316 от тези Насоки, тя не споменава нищо относно практиките за ненаемане.
- 64 От гореизложеното е видно, че няма утвърден опит по отношение на споразуменията за ненаемане, което обаче не е пречка този вид споразумения да бъдат класифицирани като ограничаване на конкуренцията с оглед на целта.
- 65 Разглежданият случай обаче има особени характеристики, които го отдалечават от класическата ситуация, при която две конкуриращи се

предприятия в абсолютно нормален момент се договарят да не наемат работници на едното или другото предприятие.

Предмет на решението

- 66 Органът за защита на конкуренцията не се съмнява, че става въпрос за нарушение с оглед на целта.
- 67 Разликата между нарушение/ограничение с оглед на целта или с оглед на последиците се състои основно в естеството и целта на самото поведение, като ако антиконкурентната цел бъде доказана, не е необходимо да се проверяват последиците за конкуренцията.
- 68 Според запитващата юрисдикция, ако се анализира повърхностно въпросното споразумение, лесно може да се стигне до извода, че е налице ограничение с оглед на целта, като се има предвид, че споразуменията за ненаемане по принцип елиминират конкуренцията по подобен начин на споразуменията за определяне на цените на стоките или за разпределяне на клиентите.
- 69 Въпреки това институтът на ограничението „с оглед на целта или с оглед на предназначението“ обаче трябва да се тълкува ограничително и може да се прилага само за практики, за които след индивидуален и подробен анализ е доказано, че представляват достатъчна степен на увреждане на конкуренцията.
- 70 За целите на този анализ трябва да се разгледат съдържанието на споразумението, целите, които си поставя, икономическият и правният контекст, в който то е включено, и е важно да се вземе предвид естеството на засегнатата стока/услуга и действителните условия на работа и структурата на въпросния(те) пазар(и). От друга страна, въпреки че не е необходим елемент за определяне на антиконкурентната цел на споразумението, намерението на страните може да бъде взето предвид.
- 71 Запитваща юрисдикция приема за установено, че с въпросното споразумение клубовете и LPFP са имали намерение (i) да защитят договорите, изтичащи в края на сезон 2019/2020, а именно на 30 юни 2020 г. (ii) да попречат на играчите да се позовават на основателна причина за прекратяване, като за да се освободят от договорите си, твърдят, че не разполагат с условия на труд поради COVID-19 (iii) да гарантират необходимостта от сключване на споразумения с играчите относно намаляване и/или разсрочване на плащането на възнаграждения.

i) Договори, изтичащи в края на текущия сезон 2019/2020 г., а именно на 30 юни 2020 г.

- 72 Трудовите договори и споразуменията за трансфери във футбола обикновено са обвързани с периодите на регистрация и от спортна гледна точка откриването на първия период на регистрация обикновено съвпада с първия ден на новия сезон. Повечето от най-засегнатите от COVID-19 лиги избират сезонът да започне на 1 юли и да приключи на 30 юни — ситуация, която се случва и в Португалия.
- 73 Тъй като спортният трудов договор не може да бъде сключен за по-малко от един спортен сезон или за повече от пет сезона, крайният срок на спортните трудови договори обикновено съвпада с края на спортния сезон.
- 74 С Декрет-закон № 18-А/2020 от 23 април 2020 г. се дава законово разрешение за въвеждане на промени в правилниците на спортните федерации с цел справяне с пандемичния контекст. Едва на тази дата е разрешена промяна на датите на текущия спортен сезон, като възобновяването на състезанията става възможно от 30/31 май 2020 г., като на 4 май 2020 г. е подписан Меморандум за разбирателство относно срока на спортните договори и задължения. На 8 юни 2020 г., в резултат на този меморандум, е изменен КТД между LPFP и SJPF.
- 75 В съответствие с това запитващата юрисдикция подчертава, че към датата на споразумението не е било сигурно какво ще се случи с договорите на футболистите в случай на удължаване на спортния сезон и към датите на периодите на регистрация на играчите за сезон 2020/2021 г.
- 76 Срочният трудов договор функционира като инструмент за стабилизиране на спортното трудово правоотношение, като представлява техника за ограничаване на конкуренцията на пазара на труда, продиктувана от необходимостта да се защити самото спортно състезание.
- 77 Всъщност, за разлика от обикновения трудов договор, работникът спортист не може едностранно да прекрати трудовия си договор преди изтичането на срока му, освен ако има основателна причина за това или ако е предвидено право на едностранно прекратяване на действащия договор без основателна причина срещу заплащане на обезщетение. Следователно в спортния трудов договор свободата на играча да се освободи от договора е силно ограничена, а срокът му се е описан като „стабилизиращ срок“.
- 78 За да се гарантира стабилността на съставите, като се запазят състезанията, а именно като се спазват принципът на стабилност на състезанията и принципът на спортните заслуги, срокът на валидност на спортните трудови договори е обвързан с продължителността на даден спортен сезон.

- 79 В крайна сметка обаче последиците от удължаването на спортния сезон за спортните трудови договори, които приключват на 30 юни 2020 г., в крайна сметка са уредени от колективен трудов договор.
- 80 Така, що се отнася до целта на споразумението да се запазят играчите с договори, изтичащи на 30 юни 2020 г., до края на удължения текущ спортен сезон, запитващата юрисдикция счита, че макар на теория въведеното правило да може да се приравни на клауза за забрана на конкуренцията, в действителност то в крайна сметка противоречи на това, което спортните правила, предназначени само за нормални условия, вече защитават, а именно стабилността на съставите с цел насърчаване на спортната реалност.
- 81 Следователно в контекста на извънредно положение запитващата юрисдикция счита, че правилото, установено на 7 април 2020 г. по отношение на договорите, изтичащи на 30 юни, може да бъде съобразено с легитимните цели, гарантирани от самия член 165 ДФЕС, присъщи на националните правила и разпоредби, които защитават принципите на стабилност на конкуренцията, и поради това има съмнения дали това правило е достатъчно увреждащо — характер, който се изисква от съдебната практика като критерий за обявяване на наличието на ограничение на конкуренцията с оглед на целта.
- ii) Положение на играчи, които желаят да се позоват на основателна причина за прекратяване, като твърдят, че липсват условия за работа поради COVID-19*
- 82 Друго положение, което споразумението защитава, е да се гарантира, че играчите не могат да се позовават на основателна причина за прекратяване, като за да се освободят от договорите си, твърдят, че липсват условия за работа поради COVID-19, което ги принуждава да останат обвързани с договорите си.
- 83 Един от начините, по които може да бъде прекратен спортен трудов договор, е по инициатива на играча. Поведението на работодателя, което представлява основателна причина, даваща право на обезщетение, е по-специално виновното неизплащане в срок на трудовите възнаграждения или прилагането на неправомерни санкции.
- 84 Тези правила обаче трябва да се съчетаят с факта, че само сериозно и виновно нарушение на договора, което прави практически невъзможно запазването на трудовото правоотношение в спорта, представлява основателна причина за прекратяване. Следователно понятието за основателна причина за прекратяване на договора по инициатива на спортиста е по-тясно и свързано с повече условия от понятието за основателна причина за прекратяване на договора от страна на обикновения работник.

- 85 Освен в случаите, когато страните договарят „клауза за прекратяване“, играчът може да прекрати спортен трудов договор само при наличие на основателна причина, поради което свободата му да се освободи от договора е силно ограничена, тъй като, както подчертава запитващата юрисдикция, срокът на договора е стабилизиращ.
- 86 Според запитващата юрисдикция, дори и да е възможно да се спекулира с причините, които биха могли да попаднат в обхвата на понятието за основателна причина, произтичаща от липсата на условия за работа поради COVID-19, факт е, че тези причини биха били много ограничени, като е необходимо тези причини да водят до практическа невъзможност за запазване на спортното трудово правоотношение.
- 87 Тъй като моментът е бил абсолютно извънреден и несигурен, като това допълнително е ограничило ситуацията, които могат да се квалифицират като действително „основателни причини“ за прекратяване, запитващата юрисдикция има резерви относно това дали споразумението може да бъде класифицирано като положение на ограничение с оглед на целта.
- iii) По отношение на намаляването и/или разсрочването на изплащането на възнагражденията*
- 88 Споразумението беше свързано и с необходимостта да се постигне съгласие с играчите за намаляване и/или отлагане на изплащането на възнагражденията, като ги задължава да приемат този вид ангажименти и предотвратява възможността спортните дружества да изпаднат в затруднение да извършват плащания.
- 89 Запитващата юрисдикция счита, че е налице двусмислие в целите, преследвани със споразумението. От една страна, целта на споразумението е запазване на стабилността на съставите, целостта и качеството на състезанията и платежоспособността на сектора в спортния му аспект в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен план, както и да се осигури нормална спортна конкуренция между клубовете и баланс между тях, като се запази определена степен на равнопоставеност. От друга страна, то има за цел също така да запази платежоспособността на сектора в неговия икономически аспект.
- 90 Според запитващата юрисдикция целите, преследвани в областта на спорта, изглеждат законни, тъй като попадат в обхвата на общите цели, признати от член 165 ДФЕС. Освен това преследването на цел за защита на икономически интереси само по себе си не е антиконкурентно, тъй като то е присъщо на всяко предприятие, включително на спортно дружество, когато същото извършва икономическа дейност.
- 91 Ето защо е важно да се извърши анализ, който да позволи към анализа на конкурентната ситуация да се добавят особеностите на спорта, за да се

намери баланс между търговските и спортните аспекти на професионалния футбол.

- 92 Ето защо е важно да се провери пропорционалността на приетата мярка в светлината на практиката на Съда, като се определи дали въпреки легитимните цели, преследвани от споразумението, тя надхвърля необходимото за осъществяването му.
- 93 Според решението по делото Месса-Medina съществуват легитимни ограничения, тъй като са присъщи на организацията и правилното провеждане на спортното състезание и целят именно да гарантират здравословно съперничество между спортистите. В това споразумение се посочва, че е легитимна „схема за финансовата солидарност, която позволява генерираните от събития и дейности на спортния елит приходи да се преразпределят и реинвестират в по-ниските равнища на спорта“.
- 94 В това решение Съдът допуска, че в някои случаи е необходимо да се преценят „нетърговските“ цели на определена клауза, ограничаваща конкуренцията, и може да се заключи, че тези цели следва да имат предимство пред последните, което означава, че не е налице нарушение на член 101, параграф 1 ДФЕС. В този случай става въпрос за „теорията за допълнителните ограничения“.
- 95 Към тази теория обаче не бива да се подхожда неограничено, тъй като в случай на икономически дейности това би означавало да се отнеме приложимостта на член 101 ДФЕС по отношение на споразумения, ограничаващи конкуренцията, които не са действително необходими и пропорционални на преследваните неикономически цели. Запитващата юрисдикция счита, че тази последица е неприемлива.
- 96 В икономическия му аспект, смекчен от спортните цели, се подчертава, че договорът може да бъде сключен в извънреден сезон. По този начин, от гледна точка на икономическото въздействие, се стига до рязко и незабавно намаляване на приходите на клубовете, което води до сериозни проблеми с паричните наличности. Основните приходи на спортните дружества са спрени, което налага намаляване на разходите, като възнагражденията на играчите са едно от разходните пера с най-голямо въздействие върху бюджетите на спортните дружества.
- 97 FIFA наемква за възможността спортните дружества да изпаднат в несъстоятелност, като посочва като проблем възможността да не могат да гарантират изплащането на заплатите на играчите и треньорите, което е свързано със съдебни спорове, нарушаване на договорната стабилност и възможност за несъстоятелност.
- 98 На национално равнище обаче е постигнато съгласие само по спортни въпроси, но не е постигнато съгласие по финансови въпроси, по-специално по отношение на промените в условията на заплащане на играчите.

- 99 При този сценарий спортните дружества или са успели да сключат споразумения за намаляване и/или разсрочване на изплащането на заплатите, или са прибегнали до разрешени от закона механизми, като например съкращения, или в крайна сметка може да се стигне до ситуация на неплатежоспособност с намаляване на броя на клубовете.
- 100 Ако спортните дружества масово използват опростения механизъм за съкращения, това може да застраши възобновяването на състезанията, тъй като в крайна сметка този механизъм предполага прекратяване на трудовите договори.
- 101 Въпреки че може да не застраши възобновяването на състезанията, това обстоятелство би означавало намаляване на заплатите на играчите, които биха били намалени на 1905 евро, без възможност за връщане на предишното равнище в бъдеще.
- 102 Освен това прилагането на съкращенията по принцип възпрепятства играчите да напуснат своите клубове и не представлява основателна причина за прекратяване на договора. В този случай играчите също биха били длъжни да останат в клубовете, с които са обвързани, без да имат каквато и да било мотивация, което пък вреди на качеството на състезанията.
- 103 Така в крайна сметка споразумението не е оказало съществено въздействие върху „свободата на работа“ на играчите, тъй като ако се използва механизмът на съкращения, не само че възнаграждението им ще бъде едностранно намалено, но и съкращението не се счита за основателна причина за прекратяване на спортния трудов договор.
- 104 Запитващата юрисдикция обаче подчертава, че мерките, произтичащи от опростеното съкращение, са с продължителност един месец и по изключение могат да бъдат удължавани ежемесечно, но не повече от три месеца. Запитващата юрисдикция обаче отбелязва, че спорното споразумение е продължило само от 7 април до 2 юни 2020 г., т.е. едва 56 дни, което е по-малко от максималната продължителност от три месеца за опростени мерки за съкращение.
- 105 Освен това е доказано, че използването на съкращенията би застрашило качеството на състезанието поради демотивацията на играчите при налагането на едностранни мерки и че само малка част от клубовете са използвали този механизъм, без да са сключили предварителни споразумения с играчите си относно заплатите.
- 106 Установено е също така, че от датата на споразумението между спортните дружества и играчите са започнали или са се засилили преките контакти с цел разрешаване на финансовите въпроси. След тази дата бяха подписани няколко споразумения за намаляване на заплатите с възстановяване на

съответното намаление, което не бил се случило, ако беше приложен механизмът за съкращение.

- 107 Футболистите можели да изберат да не приемат какъвто и да е вид споразумение за заплата си и да изчакат икономическото положение на клуба да се влоши до степен, в която е невъзможно да се изпълни задължението за изплащане на заплати. В крайна сметка неизплащането на заплатите би могло да доведе и до несъстоятелност на клубовете, което ще се отрази на броя на клубовете, участващи в бъдещите състезания, и на качеството на тези състезания, както сега, така и в бъдеще.
- 108 Макар да е вярно, че спорното споразумение предвижда правило, ограничаващо конкуренцията на пазара на труда, това правило имаше за цел да позволи запазването на съставите, като се избегне етично некоректната експлоатация на спортни дружества с по-стабилни финансови ресурси, които биха могли да придобият играчи от други спортни дружества с по-малки ресурси, като по този начин се подкопава принципът на солидарност.
- 109 Принципът на равните възможности, който е съставен елемент на справедливостта на състезанията, също е защитен. Действително съществуват финансово по-силни клубове, които се конкурират с клубове, които не успяват да генерират сравними приходи. Ситуацията, създадена от пандемията, значително изостря тези различия. Първите могат да подписват договори с играчи на вторите, които, от своя страна, остават без основните си активи, като това създава подчертана неравнопоставеност в състезанието и застрашава неговата почтеност.
- 110 Запитващата юрисдикция обаче изпитва съмнения дали правилото, произтичащо от споразумението, е пропорционално.
- 111 Не може да се пренебрегне и фактът, че участниците не са били изслушани, което означава, че процедурата не може да се определи като прозрачна и справедлива. В действителност е имало опит да се защитят спортните ценности чрез жертва от страна на играчите. Запитващата юрисдикция обаче подчертава, че в случай на съкращение тази жертва би могла да бъде по-голяма.
- 112 Играчите, които не желаят да сключат споразумения за намаляване на заплатите или за разсрочено плащане, не биха били неправни. В случай, че спортните дружества не успеят да изплатят заплатите им, играчите имат основателна причина да прекратят договорите си.
- 113 Това обстоятелство би могло да доведе до извода, че мярката е непропорционална и да доведе до прилагането на член 101 ДФЕС в случая. Ето защо запитващата юрисдикция изразява съмнения по този въпрос.
- 114 В това отношение тя подчертава, че (i) срокът на споразумението в крайна сметка се оказва незначителен — то продължава едва 56 дни; (ii) пазарът на

търсене по същество стагнира; (iii) споразумението е установено единствено за националните клубове, макар пазарът на наемане на играчи да е силно интернационален (по света съществуват 2671 футболни клубове, като португалските клубове са едва 36, като това силно намалява възможността за засягане на конкуренцията); (iv) при действието на споразумението състезанията са преустановени, което е намалило възможните му последици за пазара надолу по веригата, идентифициран от Органа за защита на конкуренцията; (v) периодите за регистрация на играчи са закрити, така че дори и да е можело да се подписват договори с играчи, не е било ясно дали някой клуб желаел да подпише договор с играч, без да може да го пусне в игра; (vi) тъй като търсенето на играчи е намалено поради пандемията, но и поради правните изисквания, които правят невъзможно регистрирането и използването на нови играчи, кръгът на играчите, засегнати от споразумението, също е слабо.

- 115 Установено е също, че играчите не считат споразумението за фактор за натиск върху тях да приемат по-неблагоприятни условия за възнаграждение или да не прекратяват едностранно договорите си, а по-голямата част от тях не са били склонни да понесат щети, като се има предвид голямото значение на международния пазар.
- 116 Органът за защита на конкуренцията обаче счита, че това е споразумение, което ограничава конкуренцията, като се има предвид неговият предмет, и поради това счита, че не е необходима преценка на въздействието му върху функционирането на пазарите.
- 117 Запитващата юрисдикция обаче изпитва съмнения дали с оглед на очертания в нея краен сценарий споразумението разкрива достатъчна степен на вредност за конкуренцията или трябва да се изследват неговите последици, за да се определи дали конкуренцията действително е била възпрепятствана, ограничена или нарушена.
- 118 Освен това тя изразява съмнение, че споразумението може да се счита, че по своето естество е накърнило нормалното функциониране на конкуренцията. Както признава самият Орган за защита на конкуренцията, Съдът на Европейските общности не е постановил решения по идентични случаи, нито пък нормативното приложение/тълкуване, което се налага в разглеждания случай, може да се счита за ясно, недвусмислено и лишено от основателни съмнения.